

ELSEVIER

Jak napisać okropny artykuł?

Opublikuj / przepadnij

dr inż, Katarzyna Gaca

Customer Consultant for Central-Eastern Europe, Elsevier

Nie zastanawiaj się czy jesteś gotów – zrób to!

- Zastanów się czy naprawdę chcesz i powinieneś napisać publikację naukową. Przemyśl swoją motywację – będzie Ci *bardzo* potrzebna.
- Napisz jakie cele ma mieć Twoja publikacja, na jakie pytanie ma odpowiadać i jaka motywacja Tobą kieruje. Regularnie czytaj tą listę i koryguj.
- Oceń obiektywnie czy naprawdę masz coś ważnego do przekazania środowisku naukowemu. Pomyśl o potencjalnych odbiorcach – czy zainteresuje ich Twoja praca?
- Przemyśl swoje dane i przeprowadzone badania: czy ufasz swoim danym? Czy są wiarygodne? Sprawdzone więcej niż raz? Czy są jakieś braki?
- Zanim zaczniesz pisać, upewnij się, że potrafisz dobrze nakreślić tło swoich badań i przedstawić je, odpowiednio wiążąc z dotychczasowymi wynikami – swoimi oraz innych. Czy umiesz precyzyjnie przedyskutować ich kontekst oraz wpływ na Twoją dziedzinę?

Nie zwracaj sobie głowy planowaniem

- Staranne planowanie jest kluczowe: początkowo pochłania dużo czasu, ale w ostatecznym rozrachunku zaoszczędza dużo (cennego) czasu.
- Zanim napiszesz swój plan pracy, pomyśl o swoich czytelnikach i ich zainteresowaniach. Czy Twoja praca uwzględnia je? Jaki może mieć potencjalny wpływ na wiedzę w tej dziedzinie?
- Zastanów się czy masz wyznaczone terminy i uczciwie oszacuj czy zdążysz napisać dobrą pracę w tym terminie i czy pośpiech nie wpłynie negatywnie na jakość Twojej pracy.
- Przemyśl strukturę swojej pracy. Rozpisz ją z uwzględnieniem wymaganych części, a później wypunktuj co chcesz opisać w której części. Przemyśl, popraw, przemyśl, popraw... aż będziesz zadowolony.
- Poproś kolegów i koleżanki o pomoc i komentarze! Nie bój się rozmawiać o swojej pracy!

Nie szukaj, nie czytaj

- Rzetelny przegląd literatury jest najważniejszym punktem wyjścia w działalności badawczej. Powinien on stanowić solidną podstawę każdej publikacji naukowej.
- Zanim podejmiesz się prowadzenia badań i później pisania pracy naukowej, zapoznaj się bardzo dokładnie z aktualnym stanem wiedzy. Szukaj informacji w wiarygodnych źródłach, czytaj, analizuj i wyciągaj wnioski – nieustannie.
- Przegląd literatury umożliwia nakreślenie tła dla prowadzonych badań, a także umożliwia wskazanie jaki wkład w stan wiedzy one mają.
- Czytanie pomaga w doskonaleniu umiejętności pisania: czytając poznajesz język, uczysz się często stosowanych sformułowań.

„Ojej, udajmy że ten artykuł nie istnieje...”

- Selekcja źródeł cytowanych w pracy jest konieczna, ale pod warunkiem że zawężamy wybór publikacji do tych, które są ściśle związane z opisywanymi badaniami, i które pomagają nam precyzyjnie nakreślić tło i wartość naszej pracy.
- Unikanie cytowania prac, z wynikami których się nie zgadzamy lub które stoją w sprzeczności z naszymi przekonaniem, jest nieetyczne, spowalnia rozwój nauki i może nawet wiązać się ze stratami finansowymi.
- *Kłamstwo ma krótkie nogi* – recenzenci znają (bardzo) dobrze swoje dziedziny naukowe i regularnie czytują literaturę naukową, aby być na bieżąco. Z pewnością zauważą braki istotnych prac w przeglądzie literatury - uznają go za niekompletny i mogą rekomendować odrzucenie pracy.

„A to sobie skopiuję...”

- Plagiat jest poważnym naruszeniem etyki naukowej i praw autorskich. Jest to również bardzo skuteczna i szybka droga do samobójstwa naukowego.
- Jeśli potrzebujesz odwołać się do cudzej pracy, możesz to zrobić pod warunkiem uznania autorstwa: cytuj!
- Większość wydawnictw naukowych korzysta z systemów antyplagiatowych. Regulaminy na ogół przewidują poważne konsekwencje: od wycofania publikacji aż po konsekwencje prawne.
- Jeśli to Twoja praca została skopiowana (ukradziona!), koniecznie powiadom edytorów obydwu źródeł. Możesz ponadto skontaktować się z prawnikiem lub doradcą na swojej uczelni i uzgodnić następne kroki.

Bądź mistrzem...niejasności i niespójności

- Publikacja naukowa to nie powieść, ani wiersz: powtórzenia są akceptowane. Unikaj wyszukanych synonimów i niejasnych parafraz.
- Nie powinno być miejsca na swobodną interpretację treści publikacji. Czytelnik nie czyta w Twoich myślach.
- Jeśli używasz skrótów, wypisz je na początku lub końcu artykułu, lub rozwiń je pisząc po raz pierwszy w treści.
- Poproś znajomego, który pracuje w tej samej lub podobnej tematyce, żeby przeczytał pracę i zaznaczył wszystko, co jest dla niego niejasne.
- Unikaj bardzo długich i wielokrotnie złożonych zdań: średnia długość zdania w dobrym artykule to 12-15 słów (zależy od dziedziny!).
- Poświęć szczególnie dużo uwagi tytułowi, abstraktowi (streszczeniu), wnioskowi i słowom kluczowym.

Bądź subiektywny, chwal się wielkim osiągnięciem

- Dobry PR jest konieczny, ale nie w publikacjach naukowych: ich prawdziwa wartość znajduje się w ich treści i ona powinna mówić sama za siebie, bez żadnych ozdobników i superlatywów.
- Celem publikacji naukowej jest przekazanie informacji i wiedzy środowisku naukowemu, a te najlepiej przekazuje się językiem obiektywnym, spójnym i jednoznacznym.
- Unikaj używania definitywnych określeń, takich jak *zawsze*, *nigdy*, *żaden* czy *wszystkie* itp.
- Brak obiektywizmu jest nie tylko niestosowny i nieprecyzyjny, ale może skutkować nieporozumieniami z recenzentami i czytelnikami, przekładając się na negatywny odbiór pracy (niezależnie od wartości treści).

„Gramatyka i ortografia są dla kujonów”

- Gramatyka i ortografia są podstawą każdego zdania; ignorowanie tych zasad może skutkować nieporozumieniami i nieprawidłowym odbiorem treści.
- W dobie narzędzi elektronicznych, które umożliwiają sprawdzanie pisowni, wysyłanie do recenzji artykułu z błędami świadczy o braku szacunku do potencjalnych czytelników.
- Jeśli nie masz pewności czy znaki przestankowe są we właściwych miejscach, przeczytaj pracę na głos.
- Poproś kogoś znajomego o korektę językową lub skorzystaj z usług profesjonalisty (czasem oferowane przez wydawcę). Jest to szczególnie przydatne, jeśli piszesz w obcym języku.
- Poświęć szczególnie dużo uwagi tytułowi, abstraktowi (streszczeniu), wnioskowi i słowom kluczowym.

Pisz sam i się nie konsultuj z nikim

- Nikt nie jest wyspą i każdy z nas potrzebuje sugestii i pomocy kolegów, aby mieć lepszy osąd własnej pracy.
- Starsi koledzy stanowią doskonałe wsparcie merytoryczne: mogą podsunąć cenne uwagi odnośnie interpretacji wyników i wyciągniętych wniosków. Korzystaj z ich wiedzy i wsparcia!
- Młodzi koledzy mogą pomóc w upewnieniu się, że publikacja jest spójna i logiczna, nawet jeśli nie znają bardzo dobrze dziedziny i tematu pracy.
- Przyjmuj komentarze oraz krytykę jeśli są one konstruktywne i wybieraj mądrze swoich doradców i współautorów.
- Współautorami powinny być jedynie osoby, które pracowały nad publikacją i znacząco wpłynęły na jej treść. Miejsce wszystkich innych jest w podziękowaniach („Acknowledgements”).

Opublikuj byle gdzie, byle czasopismo miało punkty (lub nadzieję na punkty)

- Traktuj publikację artykułu jak inwestycję, a czasopismo – jak bank: wybierz najlepszy z możliwych.
- Sprawdź listę czasopism, które najczęściej czytujesz i cytujesz - to najprostszy sposób na znalezienie odpowiedniego czasopisma.
- Korzystaj z narzędzi do wyszukiwania czasopism pasujących do artykułu: journalfinder.elsevier.com
- Gdy wybierzesz kilka czasopism, porównaj je między sobą przed podjęciem decyzji. Korzystaj z kilku parametrów bibliometrycznych, oceniaj czasopisma na przestrzeni kilku lat. Baza Scopus umożliwia to dzięki narzędziu „Compare sources”.
- Sprawdź reputację wydawcy, wystrzegając się drapieżców i czasopism bez oświadczenia o przestrzeganiu zasad etyki wydawniczej. Sprawdź kim są członkowie redakcji.
- Jeśli nadal masz wątpliwości, skieruj się do biblioteki i zasięgnij informacji u specjalisty, zajmującego się parametrami bibliometrycznymi. Spytaj również swoich kolegów o opinię.

„Instrukcja dla autorów? Nudy!”

- Instrukcje dla autorów nie są porywającą lekturą, ale zawierają istotne informacje, które pozwolą przejść przez proces recenzji i publikacji relatywnie gładko. Przestrzeganie instrukcji minimalizuje ryzyko odrzucenia publikacji przez niespełnienie wymogów technicznych.
- Odpowiedni układ tekstu (formatowanie) artykułu usprawnia proces recenzji i publikacji pracy.
- Wytyczne dla autorów zawierają również informacje o strukturze artykułu – zwróć uwagę, że niektóre części są obowiązkowe, a niektóre dowolne.
- Niektóre czasopisma oferują odpowiednio sformatowany szablon, niektórzy wydawcy mają bardziej elastyczną politykę – np. „Your paper your way” (Elsevier).
- Korzystaj z dostępnych narzędzi, służących do formatowania cytowań i bibliografii – oszczędzisz czas i nerwy! Mendeley ma kilka tysięcy stylów cytowań, które pasują do praktycznie każdego czasopisma naukowego.

Nie zwracaj sobie głowy listem motywacyjnym

- List motywacyjny jest często wymagany przy wysyłaniu artykułu do recenzji. Redaktor czyta go, aby zrozumieć jaką wartość ma artykuł i czym się kierujesz wybierając to czasopismo.
- **Obowiązkowe stwierdzenia:**
 - Artykuł nie jest w trakcie recenzji gdzie indziej
 - Wszyscy autorzy zgodzili się na publikację i to jest ostatecznie zatwierdzona wersja
 - Nie występuje konflikt interesów LUB jasno opisany konflikt interesów
- **Dobrze jest unikać szablonów – redaktorzy znają je na pamięć.**
- **Pisz jasno i zwięźle: wyjaśnij dlaczego uważasz, że to czasopismo jest najlepszym miejscem dla Twojej pracy (nie parametry/punkty!). Bądź szczery i skromny.**
- **Zwróć szczególną uwagę na gramatykę i ortografię! Błędy w liście motywacyjnym mogą być gwoździem do trumny dla artykułu...**

Ignoruj komentarze recenzentów i edytorów

- Celem procesu recenzji (*peer-review*) jest wzbogacenie treści pracy tak, aby nie zawierała ona błędów, nieścisłości i żeby miała lepszy wkład w stan wiedzy.
- Redaktor (edytor) oraz recenzenci są przedstawicielami Twoich czytelników: uszanuj ich opinie.
- Ignorowanie zaleceń recenzentów może skutkować odmową opublikowania artykułu.
- Można się sprzeciwiać komentarzom recenzentów i warto to robić, jeśli jesteśmy przekonani, że nie poprawią one jakości artykułu. Jest jeden warunek: trzeba uzasadnić odmowę, najlepiej powołując się na merytoryczne argumenty, jednocześnie utrzymując uprzejmy ton.
- Rolą redaktora (edytora) jest zapewnienie, że proces recenzji jest obiektywny: jeśli uważasz że tak nie jest, koniecznie poinformuj o tym edytora.

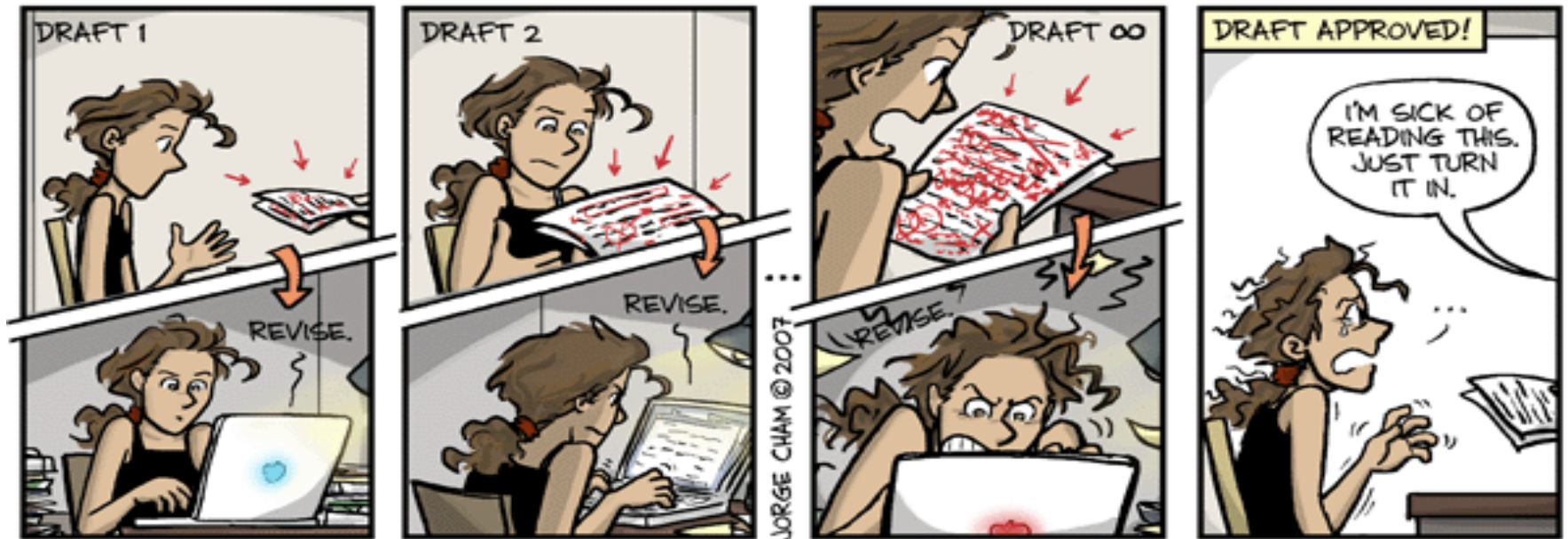
Opublikowane? Dobrze, zapomnij o sprawie

- Przede wszystkim: uczcij to!
- Opublikowanie pracy naukowej – szczególnie pierwszej – jest ważnym osiągnięciem, które powinno cię cieszyć i którym warto dzielić się z kolegami, szczególnie jeśli pomagali oni w pracy nad nią.
- Upewnij się, że Twoja praca jest widoczna: udostępniaj linki do uprawnionego źródła (np. do wydawcy lub platformy), podziel się nią z kolegami.
- Załóż konto ORCID i połącz je z profilem w bazie Scopus i z profilem Mendeley: zwiększy to widoczność Twojej pracy (i jej cytowalność).
- Zawsze czytaj umowę z wydawcą i dziel się pracą zgodnie z jej zapisami, aby uniknąć zarzutów o jej łamanie.

Uwagi końcowe

- **Czytaj, czytaj, czytaj – w swojej dziedzinie i poza nią.**
- **Publikowanie prac naukowych jest trudne i stresujące**
- **Nikt nie umie napisać idealnego artykułu, ale warto pracować aby nasz artykuł był jak najbliżej ideału**
- **Wyhoduj grubą skórę: nauka polega na myleniu się i na umiejętności przyznania się do błędu**
- **Lepiej jest pracować długo i ciężko nad publikacją i być z niej dumnym, niż opublikować coś szybko i...wstydzić się tego.**
- **Zawsze przedkładaj jakość nad ilość!**
- **Używaj odpowiednich i dostępnych narzędzi i baz – Mendeley, Scopus, ScienceDirect, ORCID...**
- **Popraw i wyślij (raz jeszcze) jest mottem każdego naukowca...**

Popraw i wyślij (raz jeszcze)

Dodatkowe materiały

- Elsevier: Publishing Campus - www.publishingcampus.com
- Elsevier: Journal Finder - journalfinder.elsevier.com
- Informacje o publikowaniu prac naukowych – dla autorów:
www.elsevier.com/authors
- Kontakt: k.gaca@elsevier.com